

3. Лагодієнко О., Руденко С., Лагодієнко Н. Оцінка відповідності підприємств критеріям ESG: основні виклики. *Економіка та суспільство*, 2024. (66). URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4551> (дата звернення: 15 жовтня 2024).

4. Українець М., Собчук М., Бойківська Г. Силіконова долина США як приклад перспектив розвитку сучасних технологій для України. *Шляхи активізації інноваційної діяльності в освіті, науці, економіці : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф.* Вінниця : ВННІЕ ТНЕУ, 2016. С. 27-28.

УДК 657.375.6

РОЛЬ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА

Ірина КРЮКОВА, д-р екон. наук, професор,
завідувач кафедри обліку і оподаткування, kryukovaia1@gmail.com

Одеський державний аграрний університет
м. Одеса, Україна

Олена ПОТИШНЯК, д-р екон. наук, професор, провідний науковий співробітник
лабораторії економіки та маркетингу інновацій, potyshnj3709@gmail.com

Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України
м. Харків, Україна

Загострення глобальних проблем існування та розвитку суспільства переконливо довели про необхідність обрання більш раціональних підходів до способів і методів виробництва, ключовим принципом яких має стати відповідність інтересам як теперішніх, так і майбутніх поколінь. Розуміння такої необхідності призвело до появи та активного поширення у всіх розвинутих країнах світу концепції сталого розвитку, яка була визначена провідними міжнародними організаціями як пріоритетна на найближчу та довгострокову перспективу існування людства. Виключне значення для досягнення завдань сталого розвитку, до яких приєдналась й Україна, має аграрний сектор, діяльність якого пов'язана із реалізацією наступних цілей: Ціль 1- подолання бідності, Ціль 2 - подолання голоду, Ціль 3 – міцне здоров'я, Ціль 10 – скорочення нерівності; Ціль 11 – сталий розвиток міст та спільнот, Ціль 12 – відповідальне споживання, Ціль 13 – боротьбі зі зміною клімату. З іншими цілями, наприклад, Ціль 8 – гідна праця та економічне зростання, Ціль 5 – гендерна рівність сільське господарство пов'язане опосередковано, проте створює необхідні передумови для успішного досягнення на локальному рівні управління у межах сільських територій та сільських територіальних спільнот.

Тваринництво є одним з найбільш швидкозростаючих секторів аграрного бізнесу, попит на якісну та екологічну продукцію якого зростає у міру зростання рівня добробуту та доходів населення. За даними Світового банку, оскільки населення світу збільшується з 7 мільярдів у 2010 році до прогнозованих 9,7 мільярдів у 2050 році, а доходи зростають у країнах, що розвиваються, очікується, що загальний попит на продовольство збільшиться більш ніж на 50 відсотків, попит на продукти тваринного походження зросте майже на 70 відсотків [1]. Міжнародна фінансова корпорація (IFC) Світового банку зауважує на необхідності розробки програм і механізмів активної підтримки

сектору агробізнесу, зокрема, тваринництва, для покращення умов життя та задоволення потреб людей у харчуванні. Ключовими напрямками такої підтримки організацією окреслені одночасно кроки щодо покращення сталого виробництва шляхом обмеження використання ресурсів, захисту навколишнього середовища та підтримки благополуччя тварин. Стійке управління тваринництвом є одним із стовпів кліматично оптимізованого сільського господарства. Тваринництво має величезний потенціал внеску та участі у створенні сталих систем поставок продуктів харчування. Роль управління тваринництвом у кліматично оптимізованих методах в першу чергу пов'язана, органічними і харчовими речовинами та системами утримання тварин. Серед основних з них перспективними постають пасовищний випас, управління побічною органічною продукцією (переробка та використання у рослинницьких галузях), інтеграція сільськогосподарських культур і тваринництва. Переорієнтація сектору тваринництва у бік більш сталих систем управління й виробництва формуватиме широкий спектр переваг для галузі та суспільства, серед яких підвищення рівня продовольчої безпеки, розширення доступу до енергії, гендерної рівності, покращення управління довкіллям, зміцнення миру та стабільності у світі [2].

В Україні аспекти сталого розвитку сільського господарства поступово набувають все більш вагомих акцентів та імплементуються у практичну діяльність агроформувань. Разом з тим, така практика притаманна, у більшості, крупним агрохолдингам, які сприймають цінності сталого розвитку та мають фінансовий потенціал для їх втілення. Як свідчать результати досліджень, за останні роки розвиток галузі тваринництва в Україні супроводжується складними і проблемними трендами, основними з яких є наступні:

1) істотне скорочення чисельності продуктивного поголів'я та обсягів виробництва продукції. Обсяги втрат виробництва продукції у порівнянні з 1991 роком відповідно складають: молоко – 85,8%, приріст живої маси - 48,1%, яйця – 42,8%.

2) Істотні зрушення у виробничій структурі сільського господарства. У 2022 році частка продукції тваринницького походження у структурі виробництва зменшилась до 17,5% (у порівнянні з 24,9% у 2015 році).

3) Значна господарств населення у структурній схемі виробників продукції тваринництва. Незважаючи на певні тенденції нарощування частки виробництва у сільськогосподарських підприємствах за останні роки, питома вага господарств населення становить 43,9%.

4) Втрата потенціалу кормовиробництва – частка продукції кормових культур займає близько 1,3% у сільськогосподарському виробництві [3]

5) Втрата біорізноманіття тваринного світу, високий рівень хімізації виробництва, мала частка органічного виробництва та продуктів харчування тваринницького походження екобрендів.

Винятковою проблемою для переходу до концепції сталого розвитку вітчизняного тваринництва є традиційний комерційний підхід до агроменеджменту значної кількості бізнес-суб'єктів. Пріоритет короткострокових комерційних інтересів постає домінуючим і більш привабливим перед перспективою додаткових вкладень у екологічне та органічне виробництво та довгострокового характеру повернення коштів у вигляді прибутку. Одним з інструментів прискорення трансформацій тваринницької галузі у бік сталого аграрного виробництва є повне та своєчасне інформаційно-аналітичне забезпечення системи управління, яке сприяє імплементації цінностей сталого розвитку шляхом удосконалення управлінської звітності. Таким підходом може стати нове інтегроване мислення власників бізнесу, менеджерів та персоналу, яке ґрунтується на глибокому розумінні і сприйнятті цінностей і засад сталого розвитку, відповідного впливу на споживчу поведінку покупців та побудові соціально

відповідальної виробничої і маркетинговій політиці управління агробізнесом. Таке мислення стає частиною створення інтегрованої управлінської звітності зі сталого розвитку, яка надає необхідну інформації для прийняття управлінських рішень та сама сприяє підвищенню рівня сталості агробізнесу за рахунок відкритості, прозорості та накопичення іміджевого капіталу. Сукупним результатом інтегрованого мислення і звітності стає раціональне залучення, розподіл та використання капіталу, який стає ключовим чинником сталого розвитку агрокомпаній.

Рисунок. Принципи інтегрованої звітності аграрних бізнес-суб'єктів

Джерело: складено автором на основі даних [4]

Основними функціями інтегрованої звітності зі сталого розвитку агрокомпаній є:

- 1) підвищення якості інформації для власників капіталу, зокрема, соціально відповідальних інвесторів, а також власників бізнесу та інших стейкхолдерів;
- 2) забезпечення більш дієвого підходу до складання звітності зі сталого

виробництва і розвитку, що окреслює потенціал бізнесу до створення довгострокової суспільно корисної вартості;

3) підвищення рівня підзвітності, прозорості, відкритості компаній, що може сприяти формуванню додаткових стратегічних конкурентних переваг бізнесу.

Тваринництво є складною галуззю з точки зору обліку витрат на виробництво продукції її видів. Особливості галузі та специфіка формування витрат зумовлюють широкий перелік об'єктів калькулювання собівартості продукції та обліку інших витрат, які не входять до її складу. Зведена фінансова звітність підприємств не у повній мірі розкриває первинний характер витрат галузі, що обмежує інформаційну підтримку прийняття управлінських рішень. Зокрема, звітність, що складається за національними положеннями бухгалтерського обліку, не орієнтована на врахування засад сталого розвитку та обліку витрат і результатів сталого агробізнесу. Сьогодні питання окреслення рамок, норм і стандартів формування інтегрованої звітності зі сталого розвитку є у призмі пріоритетної уваги з боку провідних міжнародних організацій з обліку та фінансової звітності (IFRS Foundation, Integrated Reporting Regional Committees, ООН). У основі підготовки та складання інтегрованої звітності зі сталого розвитку дані організації рекомендують використовувати наступні (рисунок). Трансформаційний перехід галузі тваринництва на засади сталого розвитку вже є об'єктивною потребою часу та з кожним роком буде підвищувати свою актуальність. Вирішення даного завдання вимагатиме повного та своєчасного інформаційно-аналітичного супроводження процесу прийняття управлінських рішень, одним з основним компонентів якого, відповідно до останніх трендів світової практики, може стати інтегрована стала звітність аграрних бізнес-суб'єктів.

Список використаних джерел

1. Striving for Sustainability: IFC's Role in the Livestock Sector. URL: <http://surl.li/axsryb> (дата звернення: 11.09.2024).

2. FAO. 2018. World Livestock: Transforming the livestock sector through the Sustainable Development Goals – In brief. Rome. 12 pp. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.

3. Сільське господарство. 2022. Тваринництво. 2022. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 16.09.2024).

4. Integrated Reporting Framework. IFRS Foundation. URL: <https://www.ifrs.org/> (дата звернення: 17.09.2024).

УДК 631.147

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА ЯК ІННОВАЦІЙНОГО КОНКУРЕНТОЗДАТНОГО СЕГМЕНТУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Марина КУЗНЄЦОВА, канд. екон. наук, доцент, старший науковий співробітник,
kuznetsova.zzk@gmail.com

Державна установа
«Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України»
м. Київ, Україна

Сільськогосподарська галузь України завжди демонструвала високі показники